

Упутство ауторима

Ово Упутство уређује начин обликовања и достављања научних и стручних чланака редакцији *Читалишта*. Молимо сараднике да своје прилоге прилагоде тематској и формалној структури часописа, као и да на послатим прилозима наведу датум када је рад послат и назначе рубрику за коју је писан. Рад који је већ објављен у неком часопису не може бити прештампан у *Читалишту*.

У припреми текста радова за објављивање у часопису АИ алати се могу користити искључиво за креирање АИ-потпомогнутог, али не АИ-генерисаног садржаја. Видети одељак: Употреба вештачке интелигенције (АИ) у Политици часописа.

Прилози би требало да имају до 12.000 карактера (са размацима), да буду написани ћирилицом (изузимајући неопходне термине и скраћенице, као и текстове аутора чији матерњи језик није српски), опремљени фуснотама, литературом, насловом, кључним речима и сажетком. Прилози за рубрику Тема нису ограничени по дужини, а у договору са главним уредником, могуће је објавити текст који има више од 12.000 карактера и у другим рубрикама. Уз прилог се доставља превод наслова, сажетка и кључних речи на енглеском језику. Ако аутор сматра да је потребно, може да достави наслов, сажетак и кључне речи на још једном изабраном језику. Ови елементи обавезни су у свим рубрикама, осим у рубрици Излог.

Име аутора: Наводи се пуно презиме и име (свих) аутора и њихове мејл адресе.

Назив установе аутора (афилијација): Наводи се пун, званични назив и седиште установе у којој је аутор запослен, а евентуално и назив установе у којој је аутор обавио истраживање. У сложеним организацијама наводи се укупна хијерархија (на пример, Универзитет у Београду, Филозофски факултет – Одељење за социологију, Београд). Бар једна организација у хијерархији мора да буде правно лице. Афилијација се исписује непосредно након имена аутора. Функција и звање аутора се не наводе.

Наслов треба што верније да опише садржај чланка. Требало би да буде јасан сам по себи и не претерано дугачак. У интересу је часописа и аутора да се користе речи прикладне за индексирање и претраживање. Ако таквих речи нема у наслову, пожељно је да му се дода поднаслов.

Сажетак до 150 речи, требало би да дефинише тему рада и да укаже на њен значај, да саопшти полазне хипотезе и циљ истраживања, да представи предмет анализе, методологију и резултате. У интересу је аутора да садржи термине који се често користе за индексирање и претрагу чланака. Сажетак се наводи након заглавља (имена аутора, наслова и др), а пре кључних речи. Чланак мора да има сажетке на српском и на енглеском језику, а може да буде дат и на другом страном језику. **Потребно је да сажетак на енглеском (и другом страном језику) буде дат у проширеном облику – као резиме.** Дужина резимеа може да буде до 1/10 дужине чланка. Резиме се даје на крају чланка, након одељка Литература и извори.

Кључне речи (појмови, географске локације...) су термини или фразе који најбоље описују садржај чланка за потребе индексирања и претраживања. Кључне речи морају бити релевантне за тему и садржај рада. Дobar избор кључних речи предуслов је за исправно индексирање рада у референтним периодичним публикацијама и базама података. Потребно је навести не више од 10 кључних речи на српском и њихов превод на језицима на којима су дати резимеи. У чланку се дају непосредно након сажетака, односно резимеа.

Напомене (фусноте) се дају при дну стране на којој се налази коментарисани део текста. Могу садржати допунска објашњења, важне детаље које није било могуће навести у тексту или податке о цитираним и парафразираним изворима (научној и стручној грађи, приручницима итд.). Коришћене изворе треба, додатно, издвојити у посебан списак литературе на крају текста.

Евентуално обавештење да је рад урађен у оквиру научно-истраживачког пројекта, да је преведен или преузет из другог извора, да је, у претходној верзији, био изложен на скупу у виду усменог саопштења (под истим или сличним насловом), детаљнији подаци о ауторству и слично, наводе се у фусноти под редним бројем 1, након прве реченице главног текста, по правилу при дну прве стране чланка.

Прикази (осврти, прегледи) за рубрику Излог нису ограничени по дужини само када је реч о научним рецензијама. Сви други прикази монографских публикација требало би да имају око 4.200 или 9.500 карактера (са размацима). Стручњак – специјалиста за одређену област, поред основног резимеа публикације, може дати властиту оцену дела, указати на његове предности и недостатке, оценити допринос публикације у односу на постојећу литературу, указати на значај дела за развој одређене области. Погледати „Упутство за писање приказа књига“ и текст Венди Белчер, „Писање академског приказа књиге“, који су објављени у броју 20 (мај 2012) и на веб адреси www.citaliste.rs.

Листа референци (литература): Цитирана литература обухвата библиографске изворе (чланке, монографије и сл.) и даје се засебно, на крају чланка, у виду нумерисане листе референци. Референце се наводе абecedним редоследом, латиницом и не преводе се на језик рада. У литератури се не могу наћи извори који нису коришћени, парафразирани или цитирани у тексту.

Стил цитирања у часопису је Chicago Style (Notes and Bibliography): Упутство за коришћење овог стила налази се у тексту „Чикаго стил библиографског цитирања“ Драгане Сабовљев у рубрици Одроз у *Читалишту* број 34 (мај 2019), као и на адреси https://citaliste.rs/casopis/br34/sabovljevic_dragana.html, односно веб-страни www.chicagomanualofstyle.org/home.html.

Молимо сараднике да текстове и друге прилоге доставе у електронској форми на мејл адресу редакције gogan@biblioteka-rancevo.org.rs (личне мејл адресе уредника и чланова редакције, на које такође можете слати прилоге, налазе се у импресуму). Редакција ће, у најкраћем року, потврдити пријем текста.

Илустрације, фотографије, табеларни и слични прилози достављају се уз текст обавезно као атачмент. Они морају да буду у формату и резолуцији погодној за штампу. У циљу поштовања квалитета часописа и квалитета његове штампе молимо вас да, приликом њиховог слања, поштујете следећу процедуру:

- Илустрације би требало достављати у облику дигиталних слика у једном од три понуђена формата: eps, tiff или jpg (maximum quality).
- Неопходно је да минимална резолуција слике буде 1024x768 пиксела, односно да фотографија буде у 300dpi у размери 1:1 (9x6cm). Ова резолуција се односи на оригиналну илустрацију, компјутерски повећану резолуцију нисмо у могућности да уважимо.
- Изузетно, илустрације се могу доставити у pdf формату уколико су део припреме за штампу, односно имају Press Quality и 1200dpi.
- Колорне илустрације можете доставити у RGB или CMYK формату. Илустрације које ће се, у договору са уредником, штампати у црно-белој техници боље је доставити у оригиналном облику (било да је он колорни или црно-бели).
- Табеле и графиконе креирати у wordu и доставити у .doc формату као посебан документ. Није дозвољено слати графиконе као слике убачене у word документ.

Није упутно достављати илустрације:

- оптимизоване за коришћење на екрану (нпр. GIF, BMP, Pict, WPG) – оне обично имају ниску резолуцију и мали распон боја;
- које имају резолуцију мање од горе наведених;
- несразмерно великих димензија у односу на формат рукописа.

Сва додатна питања можете проследити на мејл одговорног или техничког уредника.

За ауторска права достављених прилога одговарају аутори. Аутори задржавају ауторска права над објављеним чланцима, а издавачу дају неексклузивно право да чланак објави, да у случају даљег коришћења чланка буде наведен као његов први издавач, као и да дистрибуира чланак у свим облицима и медијима. Издавач ће прихваћене прилоге објавити и у електронској форми, а има право да користи и сажетке радова или изводе из достављених радова. Објављени чланци дистрибуирају се у складу са лиценцом Creative Commons Autorstvo – Nekomerцијално 4.0 International.

Редакција обавештава аутора о томе да ли је прихватила текст у року који не може бити дужи од шест месеци од датума пријема прилога. Негативан одговор ослобађа аутора било какве обавезе према редакцији.

Ауторима је дозвољено да прихваћену (рецензирану) верзију рукописа и објављену верзију рада у PDF формату депонују у институционални репозиторијум и/или некомерцијалне базе података, или да га објаве на личним веб-страницама, на друштвеним мрежама за научнике (ResearchGate, Academia.edu и сл.) и/или на сајту институције у којој су запослени након објављивања у часопису. При томе се морају навести библиографски подаци о основном тексту (аутори, наслов рада, наслов часописа, волумен, свеска, пагинација и DOI чланка у виду интерактивног линка).

Послати радови се не враћају, а Редакција задржава дискреционо право да их процени и не објави, уколико утврди да не одговарају садржинским и формалним критеријумима прописаним у овом тексту.

Редакција се залаже за отворен приступ информацијама и објављивање текстова различитих типова у којима аутори слободно изражавају своје идеје. Не врши цензуру, идеолошку или било какву другу, али не дели нужно ставове својих сарадника. Сматра да аутори имају обавезу да сами бране своје ставове, док је обавеза редакције да врши стручну евалуацију, као и спорадичне језичке, стилске и формалне интервенције у текстовима.